

Irodalomjegyzék – válogatás

Drámapedagógia a nyelvoktatásban – angolul

Maley, A./Duff, A. (1978): Drama techniques in Language Learning. OUP

Holden, Susan (1981): Drama in Language Teaching. London: Harlow Longman.

Wessels, Charlyn (1987): Drama. Oxford University Press.

Phillips, Sarah (1999): Drama with children. Oxford: Oxford University Press.

Drámapedagógia a nyelvoktatásban – németül

Schewe, Manfred (1995): Fremdsprache inszenieren. Zur Fundierung einer dramapädagogischen Lehr- und Lernpraxis. Oldenburg: ZpB-Verlag /Universität.

Scheller, Ingo (1999): Szenisches Spiel. Handbuch für die pädagogische Praxis. Berlin: Cornelsen.

Tselikas, Elektra (1999): Dramapädagogik im Sprachunterricht. Zürich: Orell Füssli Verlag AG.

Drámapedagógia a nyelvoktatásban – magyarul

Marlok, Zsuzsa (2003): Drámapedagógia és nyelvtanárképzés. In: Iskolakultúra 2003 6/7.153-159 p.

Marlok, Zsuzsa (2004): Irodalmi szerepjáték a nyelvtanárképzésben és továbbképzésben. In: Iskolakultúra. 2004/5 108-114 p.

Marlok, Zsuzsa (2004): Dramatikus szemlélet a nyelvtanárképzésben. MANYE konferencia kiadvány. Nyíregyháza.

Lingvisztikai pszichodramaturgia

Feldhender, Daniel. (1989): Das lebendige Zeitungstheater – Teilnehmeraktivierung im FU durch relationelle und dramaturgische Arbeitsformen. In: Adison/Vogel (eds.): Gesprochene Fremdsprache. Beschreibung, Vermittlung, Bewertung. Bochum: AKS Verlag.

Dufeu, Bernard/Dufeu, Marie & Feldhender, Daniel (1993): Psychodrama und Fremdsprachenerwerb. In: Wolf, Arnim (1993): Deutsch als Fremdsprache im Binnenmarkt. Regensburg: Materialien DaF. p. 203-209.

Irodalmi szerepjáték

Mävers, Wolfram&Helmut Volk-von Bialy (1995): Rollenspielpädagogik – Entwicklungsperspektiven für ein erlebnisgegründetes Lern-Lehr-Verfahren. Pädagogisches Rollenspiel. 18, 29/30, p. 5-106.

Bibliodráma – bibliodráma

Sarkady, Kamilla/Nyáry, Péter (2001): „Színről színre“ – a bibliodrámról. In: Zseni, A. (2001): Lige-tünk. Pszichodráma a gyakorlatban VI. Budapest: Animula. p. 46-64.

Elemek a dráma eszköztárából A walesi bárdok feldolgozásához

Lukács Gabriella

Nem drámaóra, hanem „elemek”. Felhasználhatók teljes drámaórák tervezésekor, de olyan esetekben is, amikor csak egy-két dramatikus feladatra van időnk...Jobb megoldás híján az alkalmazott formák (konvenciók) megnevezésével jelöltük az egyes elemeket, s nem a tartalmukkal.

Szerep a falon

Milyen ember lehet Edward „király”? Milyen külső és belső tulajdonságokkal rendelkezhet? Jegyezzük fel a táblára vagy csomagolópapírra mindazt, amit róla gondolunk!

- Milyen uralkodó lehet Edward?
- Milyen életmódot folytathat? Mivel szórakozhat szívesen? (Pl.: mulatozás, csaták)
- Képzeljük el a király külsejét!

- Úgy tűnik, hogy mindent elhisz, amit bizalmasai mondanak a walesi népről. Milyen tulajdonságokra utalhat ez?
- Montgomeryben azt mondja: „Ti urak, ti urak!... ti velsz ebek! / Ne éljen Eduárd?“, aztán így szól: „de ördög itt / belül minden nemes”. Mire következtethetünk ebből?
- Mit mondhatunk rá az alapján, hogy máglyára küldi a bárdokat?
- Hogyan jellemezhetjük Edward királyt az utolsó két versszakot olvasva?

Kis csoportos tablósorozat

A ballada azzal kezdődik, hogy a király – keresztüllovagolva új birodalmán – ellenőrzi a meghódított walesi tartományt: megszemléli a tájat, kíváncsian keresi az embereket. Ám a nép „Kunyhói mind hallgatva, mint / Megannyi pusztasír”.

Milyen lehet az élet Walesben Edward uralkodása óta?

Hogyan fogadnák a királyt:

- egy családi eseményen,
- a férfiak a kocsmában,
- az asszonyok a falu egyetlen kútjánál?

Minden csoport készítsen 3-4 képet: Edward megjelenése előtt, amikor már megérkezett, majd a király távozása után!

Fórum-színház

Tételezzük fel, hogy a királlyal tart a walesi nemes urak egy csoportja is, akiknek nyilvánvaló érdekük Edward jóindulatának megszerzése, a maguk és a helybéli emberek számára! Ők az imént történetek kapcsán megpróbálják elhitetni a királlyal azt, hogy „az istenadta nép” boldog és szereti uralkodóját.

Edward tanácsadói között viszont akadnak olyanok, akik nem kedvelik az új tartomány lakóit. Ők szeretnék a walesiek ellen hangolni a királyt.

Egy-egy csoport készítse fel a kétféle vélemény képviselőit játszó – önként jelentkező – résztvevőket! A tanár Edward király szerepébe lép. Következzék az uralkodó meggyőzése! Vajon melyik tanácsadónak higgyen?

A jelenetet egyszer-kétszer (mindenképpen) állítsuk meg, hogy a többiek újabb tanácsokkal láthassák el a játszókat!

Egész csoportos tabló, gondolatkövetés, improvizáció

Edward király szeretné hallani, hogyan éneklük meg a helybéli bárdok – az őket leigázó – uralkodó dicsőségét. Lépünk a lakomán résztvevő urak szerepébe! Döntsük el, ki játssza a királyt és ki lesz a három walesi bárd! A tanár – narrációként használva – kezdje el mondani a verset a 12. versszaktól. Időnként álljon meg a szöveggel: ekkor készítsük el az adott pillanatra vonatkozó állóképet! Például: „Orcáikon, mint félelem, / Sápadt el a harag.” „Levágva népünk ezrei, / Halomba, mint kereszt, / Hogy sírva tallóz, aki él: / Király, te tetted ezt!” „Máglyára, ki ellenszegül, / Minden velsz énekest!”

Egy-egy kép elkészülte után meghallgathatjuk néhány szereplő gondolatait is.

A rettenetes parancs kiadása után Edward (tegyük fel!) kirohan a teremből. Ott maradnak a lakomán résztvevő urak. Indítsunk el egy egész csoportos improvizációt attól a pillanattól, hogy becsukódott az ajtó a király után! A tanár is álljon be a játékba a király kíséretéhez tartozó urak egyikét játszva! Provokatív megjegyzésekkel fokozhatja a játék drámaiságát. („Igaza volt a királynak, égensék csak meg őket! Nem lehet így szólni az uralkodóról!”)

Kis csoportos írásos munkaforma

Írjunk egy-egy, legalább négy soros versrészletet, amely elnyerhetné a király tetszését!

Improvizáció két csoportban, egész csoportos improvizáció

A lakoma a király parancsával ért véget: „Máglyára, ki ellenszegül, / Minden velsz énekest!” Feltételezhetjük, hogy ezek után a király azonnal távozni kíván a várból. A szolgáknak fel kell

nyergelniük a lovakat, össze kell pakolniuk a holmikat. Eközben Montgomery emberei valószínűleg a lakoma utáni takarítással foglalkoznak.

Alakítsunk két csoportot: egyik a király kíséretében lévő szolgákat, a másik Montgomery cseléd-ségét fogja játszani!

Játsszuk el a lakoma utáni lázas készülődést! Vajon mit mondanak egymás háta mögött a lakomáról és a másik csoportról?

Az udvaron találkozik a két csapat. A helybeliek éppen errefelé viszik ki a piszkos edényeket a másik épületben lévő konyhába, a többiek pedig már csak a királyra és a kíséretében lévő urakra várnak. Egész csoportos improvizáció következék: játsszuk el, mi történik! Könnyen lehet, hogy az improvizáció közben lassított játéokra is szükség lesz.

Hangaláfestés

„Ha, ha! mi zúg?... mi éji dal / London utcáin ez? / Felköttetem a lord-majort, / ha bosszant bármi nesz!”

Ebben a játékban – rövid felkészülés után – úgy működik az osztály, mint egy kórus. A tanár legyen a karmester! Először is találjuk ki, hogy miféle hangokat vél hallani a király az „éji dalban”! (Például a bárdok énekének egy-egy sorát; a tűz sercegését; a máglyára küldött bárdok üvöltését.) Alakítsunk kis csoportokat! Minden csoport rövid egyeztetésen elemezze a képzeletbeli hangélmény egy-egy összetevőjét (például: magas vagy mély, hangos vagy halk hangok stb. fejezik-e ki jobban az adott érzelmeket, hangulatot?)! Végül a tanár közreműködésével próbáljunk egész csoportban is létrehozni egy hanghatást, például úgy, hogy kánonszerűen lépnek be a „szólamok”!

Kis csoportos improvizáció, stílusváltás

„Fejére szól, ki szót emel! / Király nem alhatik.”

„Ha, ha! elő síp, dob, zene! / Harsogjon harsona: / Fülembé zúgja átkait / A velszi lakoma...”

Edward rövid időn belül ad ki két, egymással ellentétes parancsot. Kiscsoportokban találjunk ki egy-egy olyan helyzetet, amikor nagyon kínos vagy éppen nevetséges helyzetbe kerülhetnek az emberek a csend vagy a kötelező hangoskodás miatt! (Például különös lenne egy néma lakodalom.)

Játsszuk el a kitalált eseményt, szokatlan stílusban! A tanár által ajánlott „stílusok” közül (pantomim, balett, opera stb.) válasszanak a csoportok!

Páros munka

A lakoma – és a kivégzés – utáni napon a király kénytelen visszatérni addigi életének rendes kerékvágásába. Találkoznia és beszélnie kell például a feleségével, a gyermekeivel, a miniszterekkel. Talán valaki tanácsot kér tőle, vagy faggatni kezdi, hogy miért tűnik olyan fáradtnak. Alakítsunk párokat, majd a párok döntsék el: kivel találkozzék az ő jelenetükben Edward! Egyezzünk meg a szereposztásban és játsszunk el egy-egy ilyen beszélgetést!

Bíróság

Edward király ötszáz embert végeztetett ki. E tette miatt kerül (erkölcsi) bíróság elé, ahol mind a vád, mind a védelem képviselőit meghallgatják.

Két csoportban írjunk listát a király ellen, illetve mellett szóló legfontosabb érvekről, majd játsszuk el a képzeletbeli tárgyalást! (A tanár feladata a játék koordinációja a tárgyalás vezetőjének szerepében. Fontos, hogy mindvégig semleges maradjon!)

Tabló, képalírás

A foglalkozás lezárásaként állítsunk emlékművet a máglyára küldött bárdoknak! (Lehet egyéni, egész vagy kis csoportos munka.)

Adjunk címet is a kép(ek)nek!

